

Immunológia alapjai

25. előadás:

Fogágybetegségek immunológiája

Kellermayer Zoltán

Periodontális betegségek

Gingivát és a fogak rögzítő apparátusát érintő betegségek

Tapadásvesztéshez és alveoláris csont destrukciójához vezet(het)nek

Megfelelő kezeléshez szükséges ismerni az etiológiát

Marginális gingivitis

Periodontális betegségek klasszifikációja (AAP, 1999)

I. Gingiva betegségei

A. Plakk-indukálta

B. Nem plakk-indukálta

II. Krónikus parodontitis

A. Lokalizált

B. Generalizált

III. Aggresszív parodontitis

A. Lokalizált

B. Generalizált

IV. Parodontitis szisztémás háttérrel

V. Nekrotizáló fogágybetegség

VI. Parodontium abscessusai

VII. Endodontális károsodáshoz társuló parodontitis

VIII. Fejlődési és szerzett parodontális defektusok és állapotok

Periodontális betegségek klasszifikációja (AAP, 1999)

Leggyakoribb:

-Krónikus marginális gingivitis

Plakk ellen fellépő gyulladáisos reakció

Reverzibilis

-Krónikus parodontitis

Felnőttkori (általában)

Irreverzibilis

Dohányzás fontos exacerbáló tényező

Baktériumok

<700 faj a szájüregben

~200 azonosítható egyénenként

8 baktérium fajt társítottak parodontális betegségekhez

pl.: *Prevotella intermedia* – akut necrotizáló ulceratív gingivitis

Porphyromonas gingivalis – aggresszív parodontitis

Egészséges és károsodott részeken is jelen vannak...

Plakk baktériumok ~ 50%-t lehet tenyésztani, a többi ismeretlen

Pathogen faktorok:

-leukotoxinok

-endotoxin

-tok részei (csont rezorpciót aktiválhatják)

-hydrolitikus enzimek (kollagenáz, foszfolipáz, proteáz... stb)

Baktérium + bakteriális toxin is károsíthatja a periodontális epitheliumot

Immungenetikai tényezők

-HLA asszociáció

HLA-A9: krónikus parodontitis, aggresszív parodontitis magasabb rizikója

HLA-A9 – periodontális destrukció kapcsolata?

-Genotípus variánsok (SNP)

IL-1 α , IL-1 β , TNF α ; IL-4, IL-10

-Iker vizsgálatok

Gingivitis előfordulásában, tapadásvesztésben és plakkokban nincs különbség egypetűjű ikrek között, ha külön nevelték őket

Genetika fontosabb, mint a környezet!

-Antitest válasz

Általában Gram- bakteriumok ellen; AT szint korrelál a betegség súlyosságával

pl. emelkedett anti-*P. gingivalis* AT szint krónikus parodontitisben

Szisztémás és lokális antitestválasz is

Patofiziológia

Stádiumok (*gingivitis mindig megelőzi a fogágybetegségeket!*)

I. Iniciális lézió: gingiva sulcus reverzibilis károsodása, gyulladásos reakció, gyulladásos sejtek (neutrofil granulocita, makrofág) infiltrációja

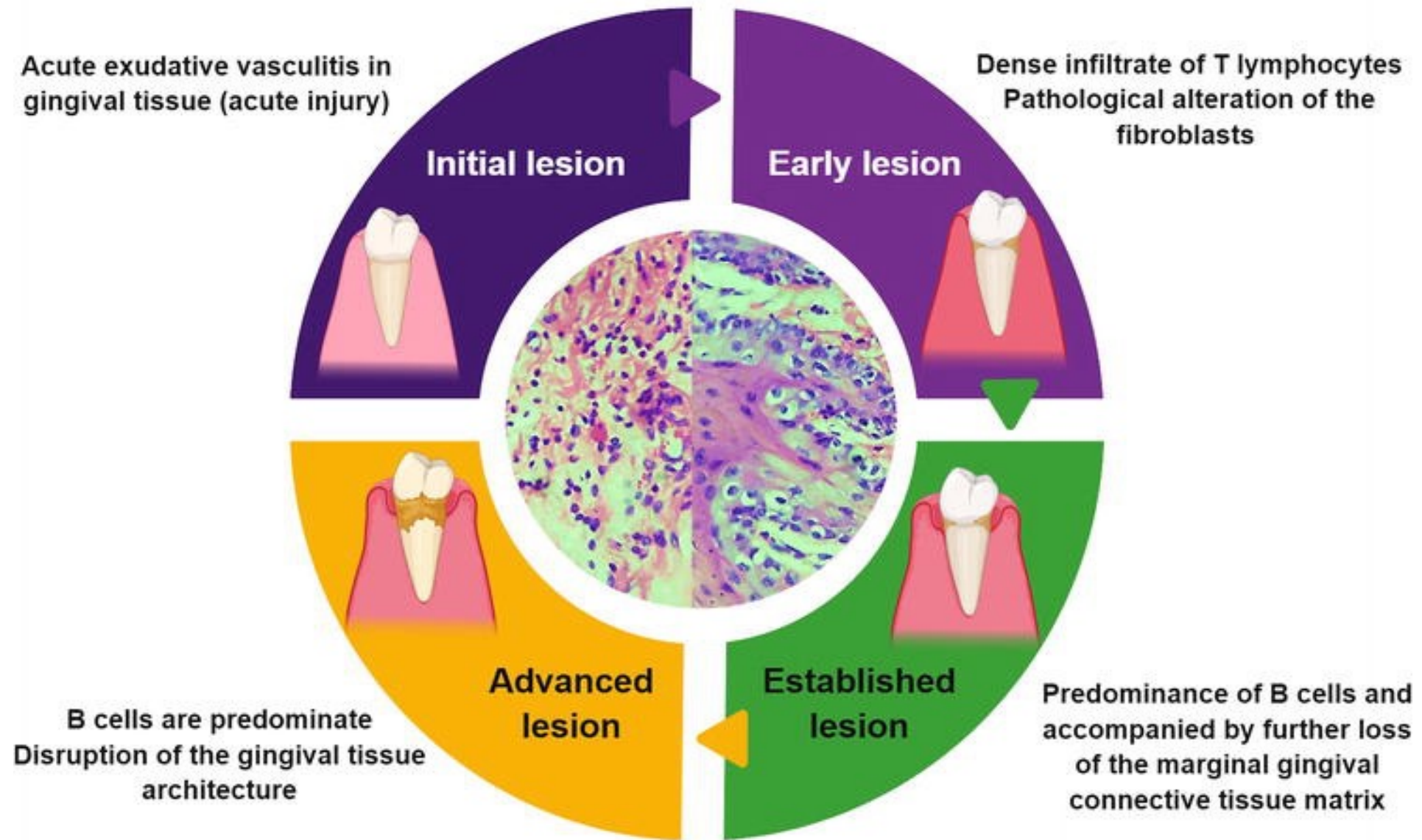
II. Korai lézió: még reverzibilis. Gyulladásos sejtek helyét limfociták veszik át: főleg T-sejtek, kevés plazma sejt

III. Kialakult lézió: predomináns plazmasejt infiltráció, főleg IgG⁺

IV. Előrehaladott lézió: destruktív állapot; tasak kialakulás, epithél ulcerációja, periodontális ligamentumok destrukciója, csont rezorpció

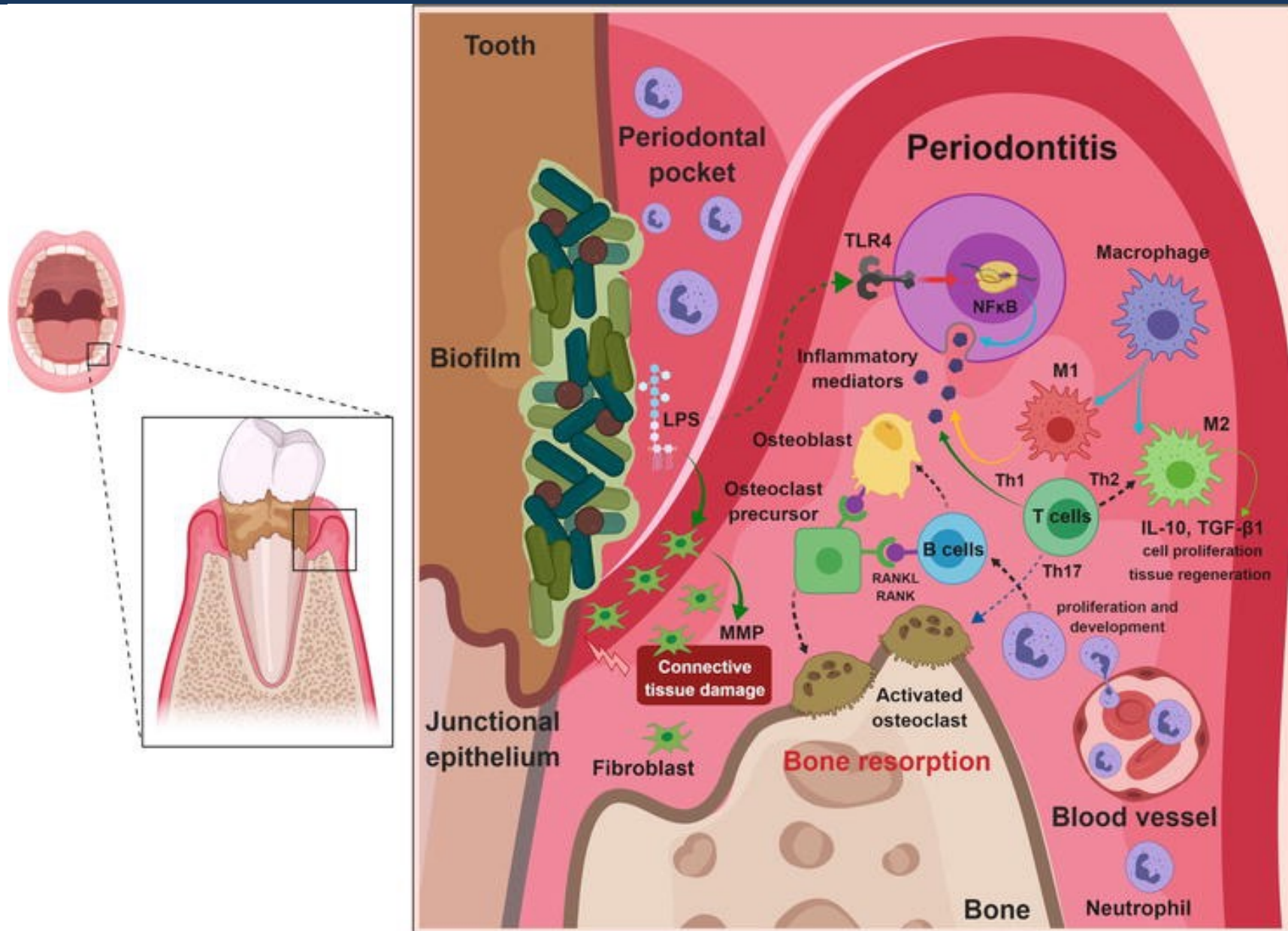
“PSD” modell: polimikrobiális szinergia és dysbiosis

Pathofiziología

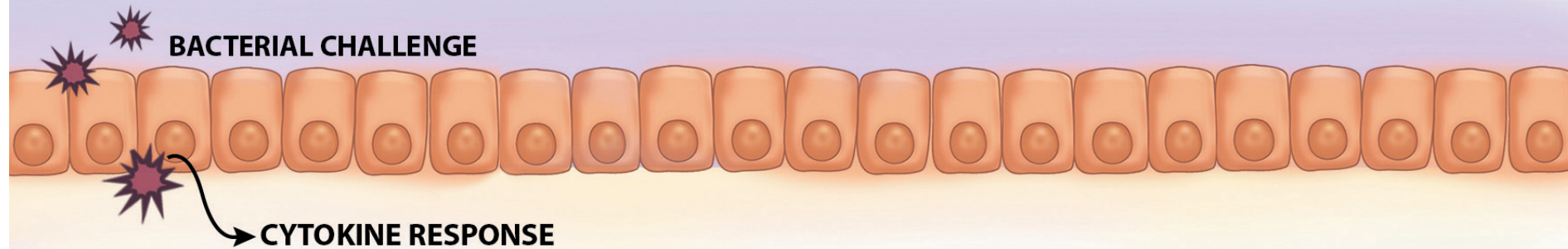

Pathofiziológia

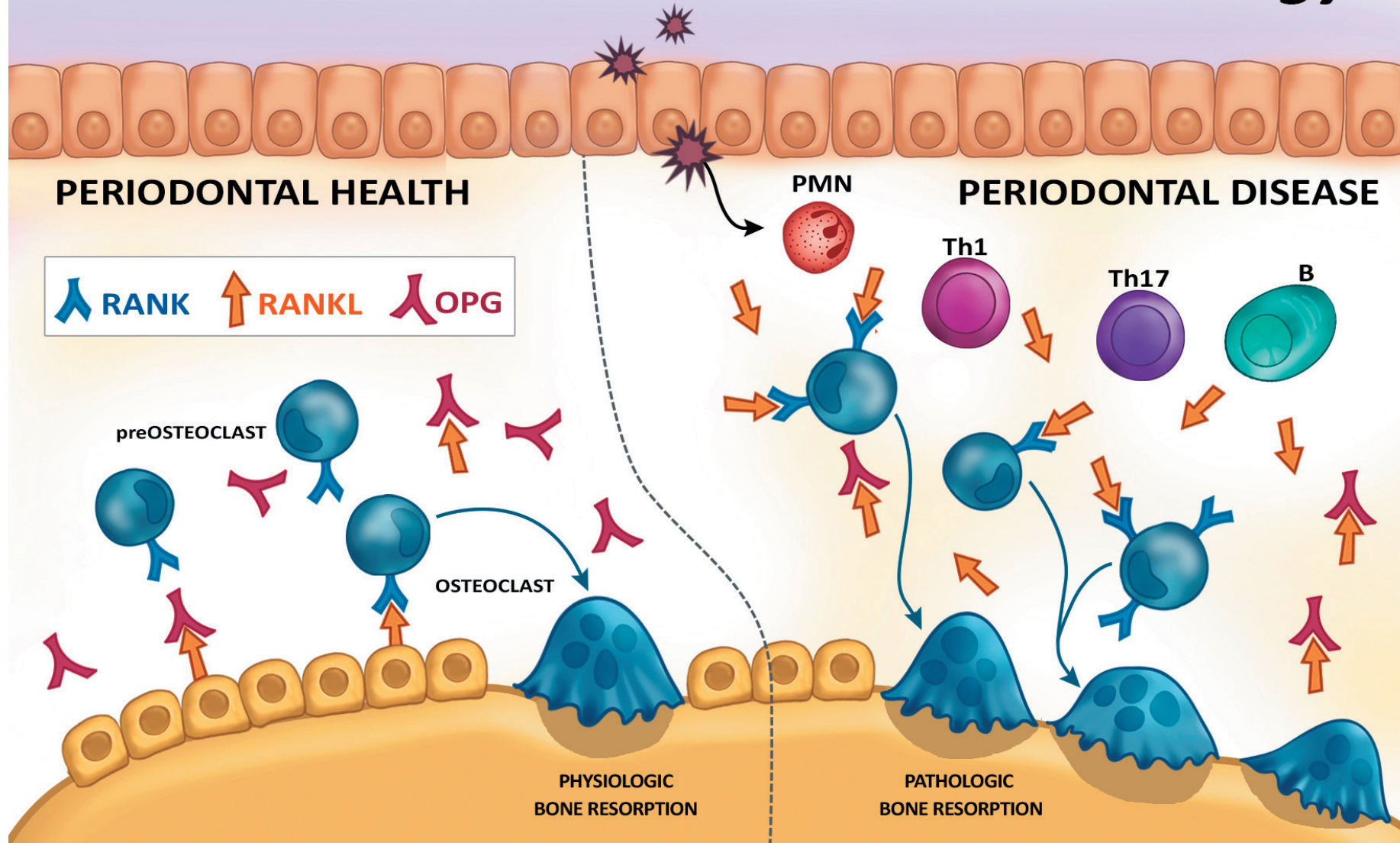

Cytokines & Periodontal Disease

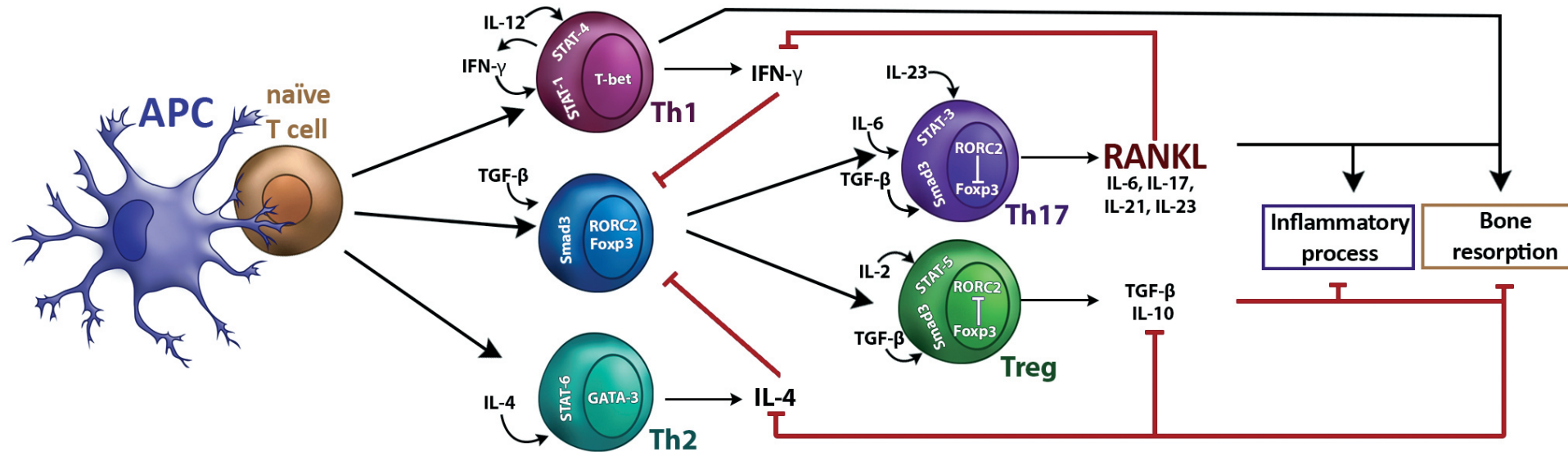

	INNATE IMMUNITY		ADAPTIVE IMMUNITY			
	PMN	MØ	Th1	Th17	Th2	Tregs
						
CHARACTERISTIC CYTOKINES	TNF- α , IL-1, IL-6		IFN- γ	IL-17	IL-4	IL-10, TGF- β
PROTECTIVE FEATURES	No literature evidence		Anti-osteoclastogenic IFN- γ <i>in vitro</i>	No literature evidences Th1/Th2 inhibition (?)	Anti-osteoclastogenic IL-4 and IL-10 - <i>in vivo</i> & <i>in vitro</i>	
DESTRUCTIVE FEATURES	Pro-inflammatory RANKL inducers		Pro-inflammatory Th1 cells: RANKL+	Pro-inflammatory Th17 cells: RANKL+ & RANKL inducers	B-cell lesion hypothesis B cells: RANKL+	No literature evidence

Periodontal Disease Osteoimmunology

Osteoimmunológia

Osteoblast – Osteoclast egyensúly:

- RANKL: RANK-hoz kötődik $\rightarrow$ Osteoclast differenciáció, aktiváció
- Osteoprotegerin: RANKL-t köt $\rightarrow$ osteoclast aktivációt gátolja
- T_H17 sejtek: közvetlen RANKL termelés is